

# Arbejdsmiljøkonsekvenser af elektronisk overvågning af bundtrawlfiskeriet i Kattegat - danske jomfruhummerfiskere

**Eva Roth, Lektor, cand.polit., Syddansk Universitet, Esbjerg,**

**Despoina Andrioti Bygvraa, Associate Professor, School of Public Health and Community Medicine,  
Sahlgrenska Academy, University of Göteborg,**

**Brooks Kaiser, Professor, Syddansk Universitet, Esbjerg**

**Signe Dolberg McKinney, studentermedhjælper, stud.techn.soc., Syddansk Universitet, Esbjerg.**

## Projektet:

1. Beslutningsprocessen, herunder lovgivning
2. Arbejds miljø – konsekvenser af kameraovervågning
3. Tillidsforholdet mellem fiskere og myndigheder
4. Konklusion og perspektivering

# Lovgivningsprocessen i EU og Danmark

## EU Grundforordning

- **"Fiskerikontrollforordning"**  
Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009
- **"EFCA-forordningen"**  
Rådets forordning (EF) nr. 768/2005
- Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006
- **"IUUforordningen"**  
Forordningen om ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, Rådets forordning (EF) nr. 1005/2008
- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1139
- Forordningen om en bæredygtig forvaltning af de eksterne fiskeriflåder. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/2403

COM/2018/368 final  
**Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om ændring af Rådets forordning**

- (EF) nr. 1224/2009
- (EF) nr. 768/2005
- (EF) nr. 1967/2006
- (EF) nr. 1005/2008

- Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/1139

**for så vidt angår fiskerikontrol (ikke vedtaget endnu)**

Forslaget er endnu ikke vedtaget og har givet anledning til en heftig debat

[https://www.eu.dk/samling/20181/kommissionsforslag/KOM\(2018\)0368/index.htm](https://www.eu.dk/samling/20181/kommissionsforslag/KOM(2018)0368/index.htm)

### RÅDETS FORORDNING (EU) 2020/123 af 27. januar 2020

Om fastsættelse for 2020 af fiskerimuligheder for visse fiskebestande og grupper af fiskebestande gældende for EU-farvande og for EU-fiskerifartøjer i visse andre farvande (jf. artikel 15, stk. 2)

L 220 B Forslag april 2019 til lov om ændring af fiskeriloven

**LOV nr. 559 af 7. maj 2019 - Lov om ændring af fiskeriloven (Digitaliseret fiskerikontrol) Gældende**  
Lovbekendtgørelse nr. 261 af 21. marts 2019.  
Trådte i kraft den 1. juli 2019.

*Muliggør kameraovervågning.*

## DK Lovgivning

Fiskeriloven

### BEK nr, 984 af 25/06/2020 (Gældende)

**Bekendtgørelse om elektronisk monitorering af visse fartøjer i Kattegat.**

Trådte i kraft den 1. juli 2020.

*Opstart af pilotprojekt med kameraovervågning.*

Høring publiceret 29. maj 2020  
Høringsfrist 22. juni 2020

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/64034>

Høring publiceret 5. feb 2019  
Høringsfrist 5. marts 2019

<https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L220/bilag.htm>

Blå = EU

Sort = DK

Rød = høring

## Klare forskelle på fiskernes og myndighedernes syn på kameraovervågning:

### Fiskerne og fiskerorganisationerne

- Lad os vente at Europa-Kommissionen har vedtaget forslaget til revision af kontrolforordningen, fremsat i foråret 2018, KOM (2018) 368 af 30. maj 2018, så vi ikke skaber ulige konkurrencevilkår for de danske fiskere
- Hidtil uset grad af videoovervågning på arbejdspladsen
- Video overvågning er en invasion af privatlivet
- Bifangsterne (og evt. discard) af torsk i jomfruhummerfiskeriet – er de så store, at det godtgør den valgte kameraovervågning? (0,3-0,4% af værdi, Fiskeristyrelsen, dec. 2021)

## Klare forskelle på fiskernes og myndighedernes syn på kameraovervågning - fortsat:

### Myndighederne

- Lad os gå forrest! Europa-Kommissionen har foreslået en obligatorisk anvendelse af elektronisk kontrol i det forslag til revision af kontrolforordningen, som blev fremsat i foråret 2018, KOM (2018) 368 af 30. maj 2018.
- Positive erfaringer med videoovervågning
- Videoovervågning er en mindre forstyrrende form for kontrol
- Der er et problem med opretholdelse af landingspligten. Torskebestanden har det dårligt.

1

## Krav i arbejdssituationen

- Kvantitative krav
- Kvalitative krav
- Krav om at skjule følelser



Arbejdsglæde  
sundhed og  
trivsel  
Generelt helbred

3

## Interpersonelle relationer, lederskab

- Forudsigelighed
- Ledelseskvalitet
- Social støtte
- Feedback på arbejde
- Følelse af fællesskab



2

## Arbejdstilrettelæggelse og jobindhold

- Indflydelse på arbejde
- Mulighed for udvikling
- Grad af frihed på arbejde
- Mening i arbejdet
- Engagement på arbejdspladsen



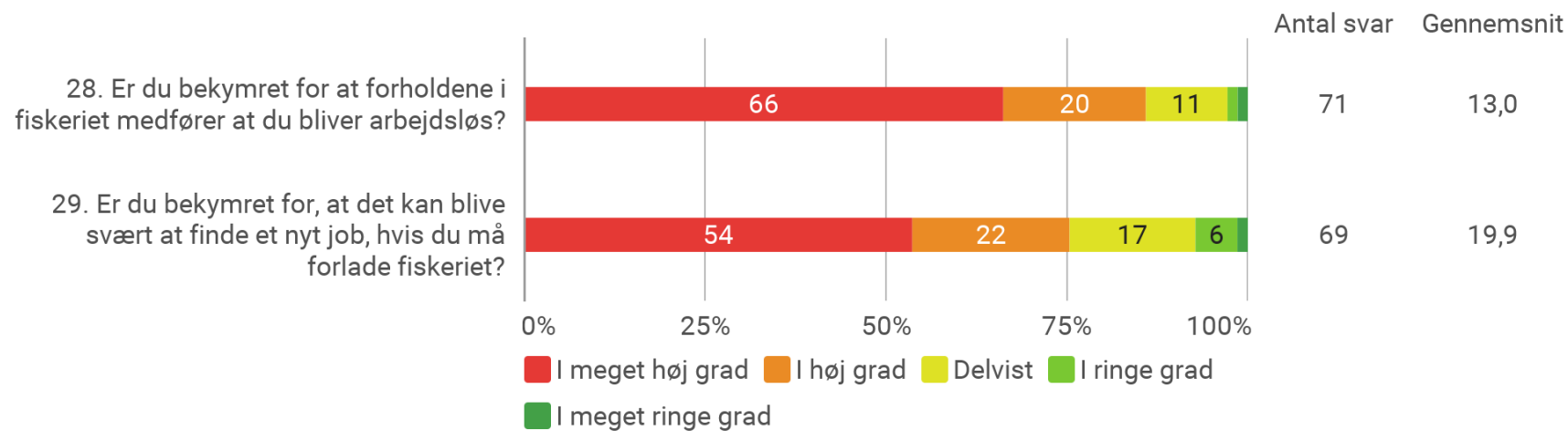
4

## Arbejdsindividuel grænseflade og social kapital

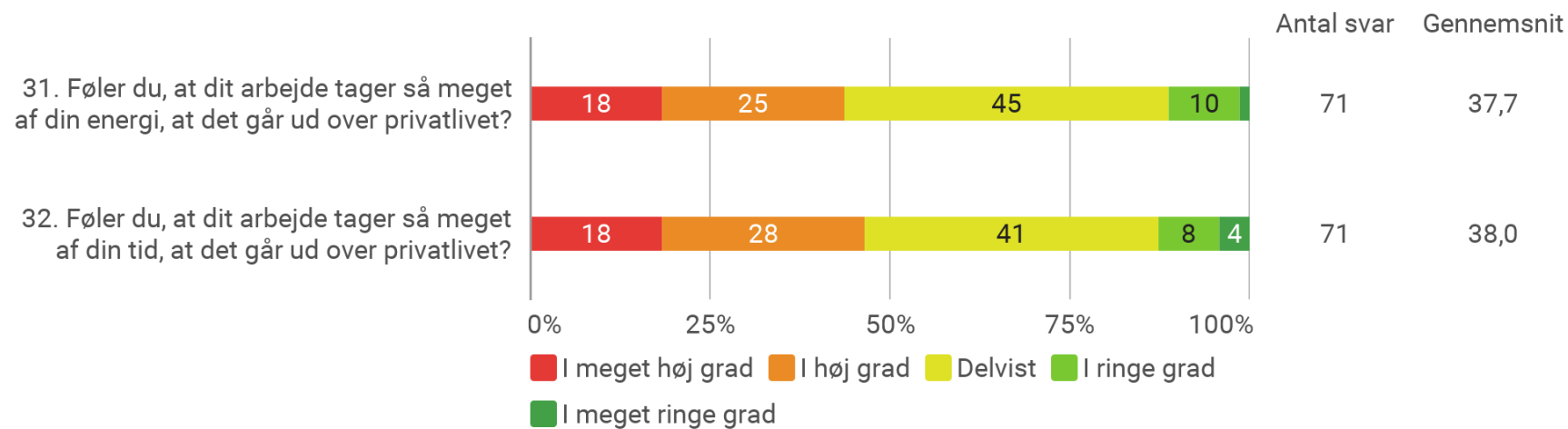
- Usikkerhed på arbejdet
- Job tilfredshed
- Vertikal tillid
- Organisatorisk retfærdighed



## Figur 1. Usikkerhed omkring beskæftigelse

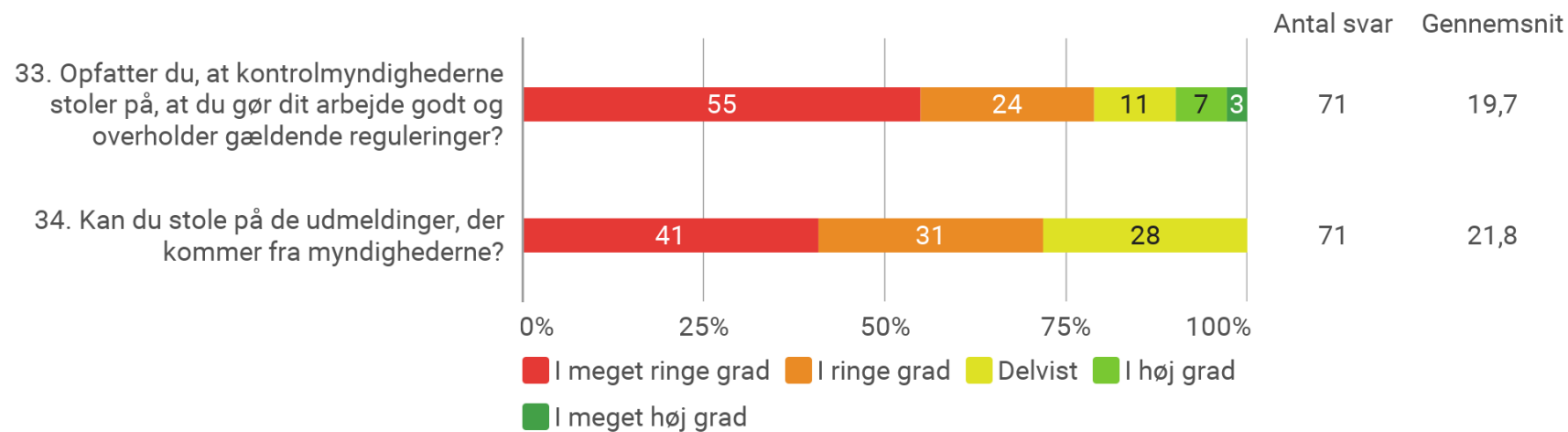


## Figur 2. Balance mellem arbejdsliv og privatliv

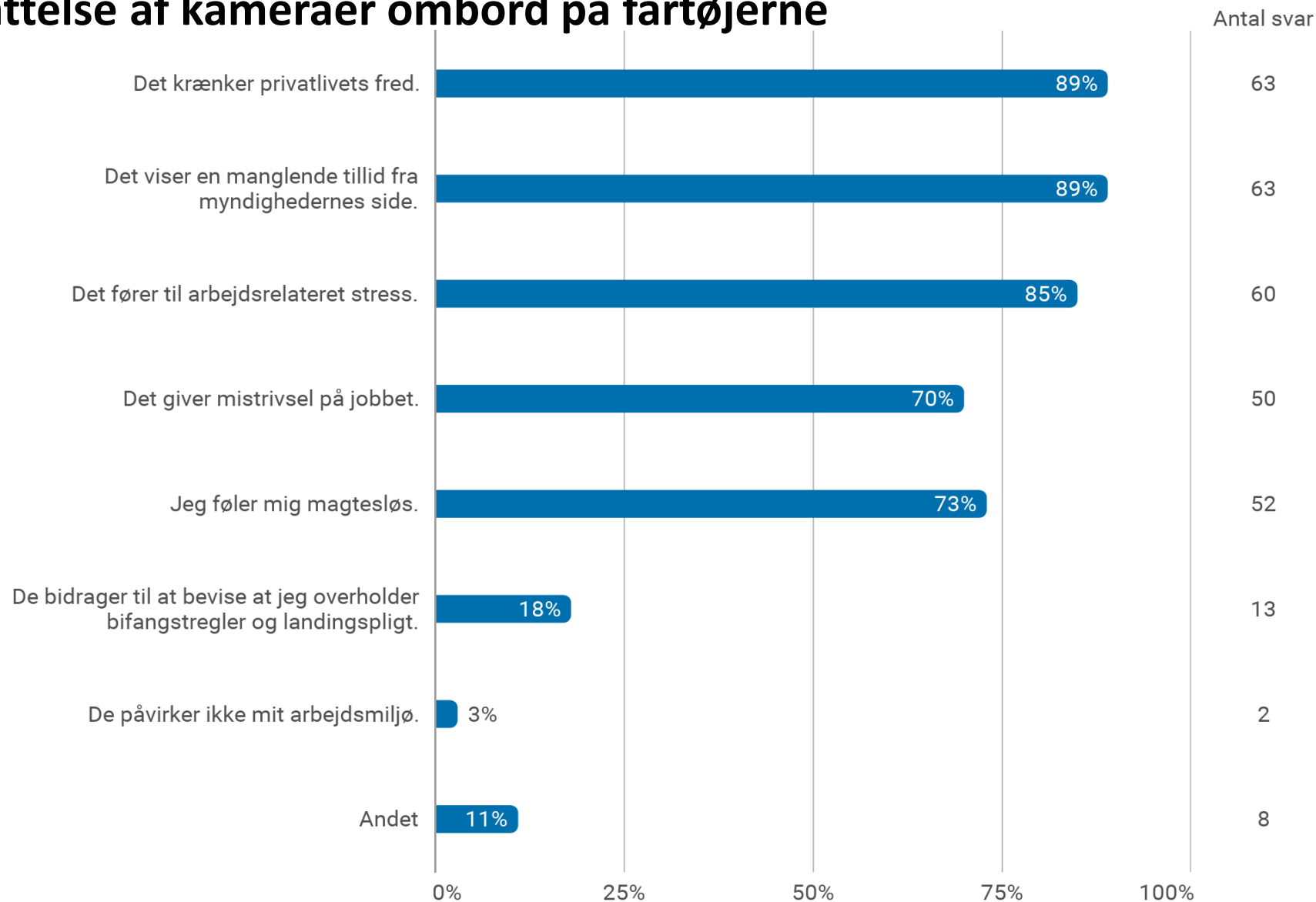




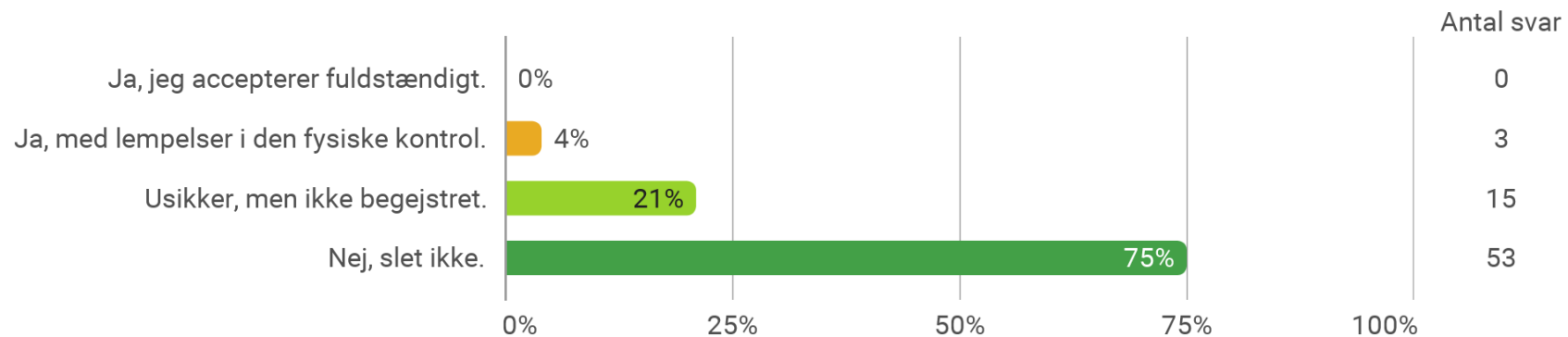
### Figur 3. Tillid mellem fiskere og myndigheder



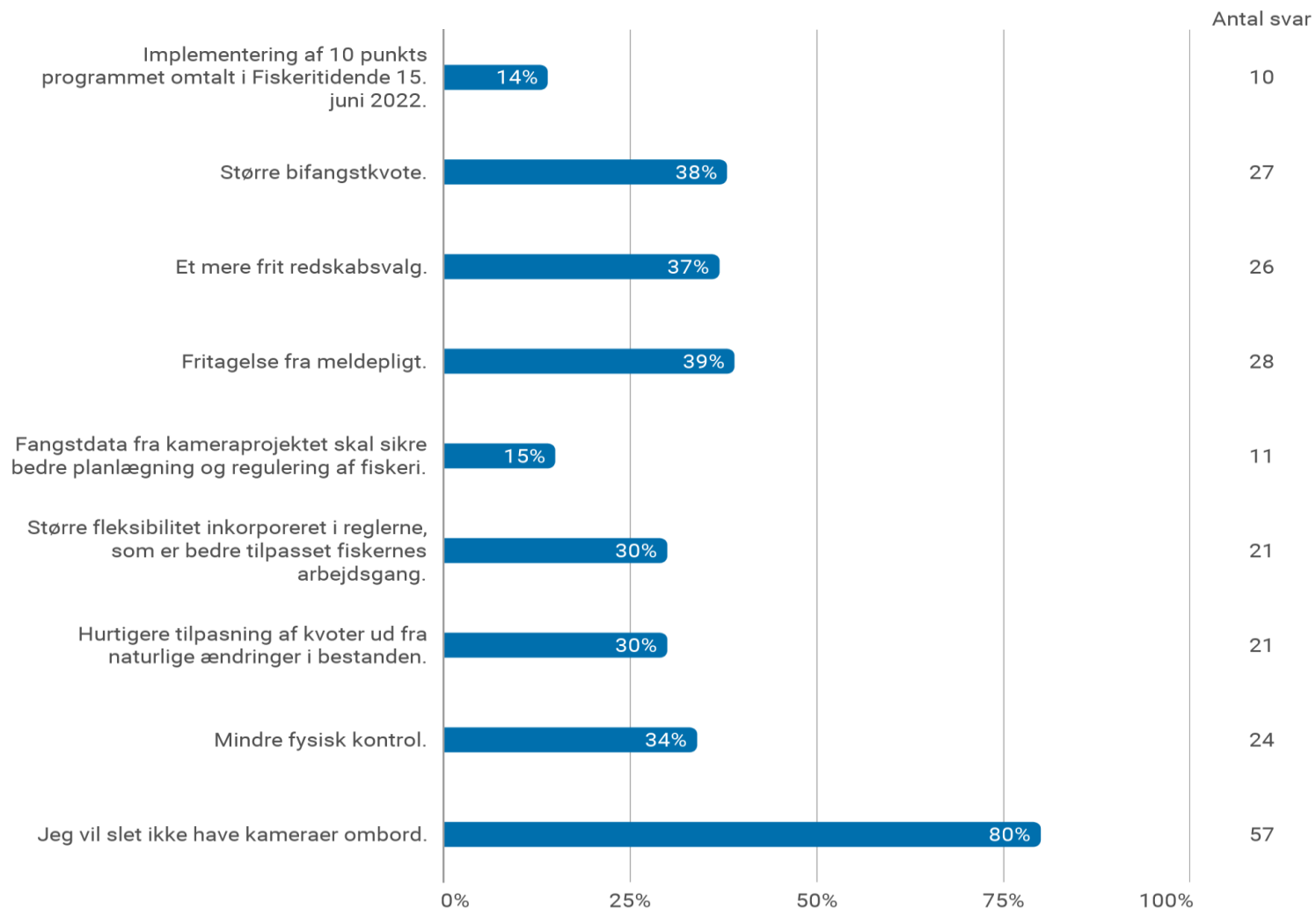
## Figur 4. Opfattelse af kameraer ombord på fartøjerne



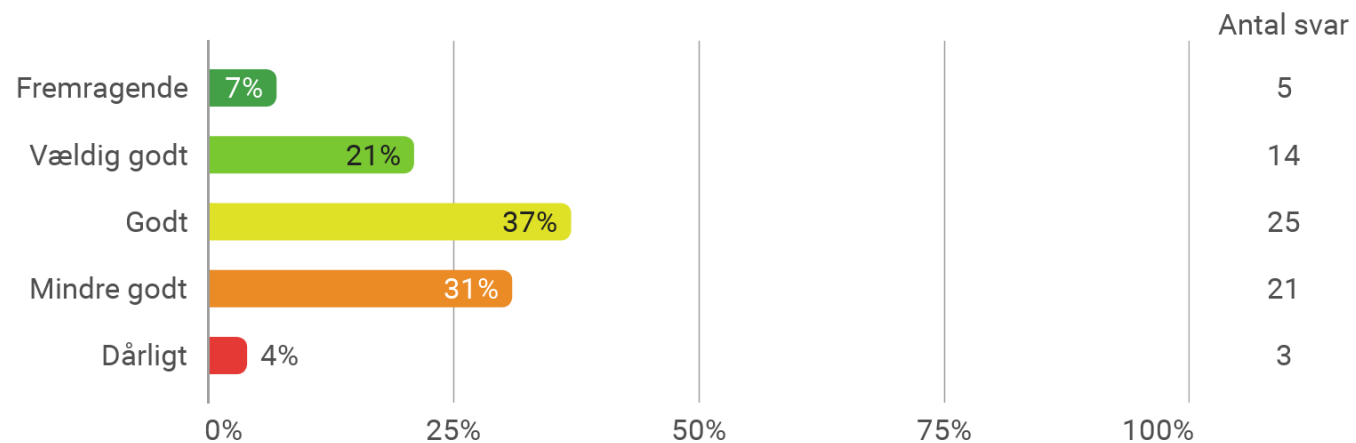
## Figur 5. Fiskernes holdning til installation af kameraer ombord



## Figur 6. Yderligere lempelser for at acceptere kameraovervågning ombord, flere flueben kan sættes





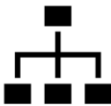



## Figure 7. Fiskernes generelle helbredstilstand



# Kvalitative resultater fra spørgeskemaet:

Nævn de 3 ting der  
bekymrer dig mest i  
forbindelse med dit  
arbejde

	Emne	#
	Sikkerhed og dårligt arbejdsklima	6
	Negative følelser (arbejdspres, stress, uretfærdig behandling af myndighederne)	43
	Besætningsmedlemmer (mangel på yngre fiskere)	9
	Arbejds- og finansiell sikkerhed (bøder og konkurs)	17
	Manglende forståelse for deres situation fra myndighederne (lukning af erhverv, mistillid)	30
	Ydre forhold (reguleringer, kvoteformindskelser, stigende dieselpriser og vindmølleparker)	39

# Fokusgruppemøde, Læsø 17 February 2023

→ 7 fiskere – alle med mere end 24 års erfaring -

- *Hvilken indflydelse har kameraerne på dit privatliv og dit arbejdsliv? – med tillægsspørgsmålet – Der er udenlandske fartøjer, der fisker efter torsk og jomfruhummer i Kattegat uden kamera?*
- *Synes I, der har været nok fokus fra mediernes og andres side i kameran sagen?*
- *Hvad forventer du af den nye fiskeriminister Jacob Jensen?*
- *Gruppeopgave: Rangordning af de 5 emnekort vist på næste side ----*

Stress påvirker  
mit helbred

Følelsen af  
magtesløshed

Myndighedernes  
manglende tillid

Frygt for at  
lave fejl

Usikkerhed om  
fiskeriernuervets fremtid



- **Fiskernes holdning har og er, at kameraovervågning er unødvendigt i jomfruhummerfiskeriet, da det er et udtryk for**
  - 1. Mistillid til fiskerne fra myndighedernes side**
  - 2. Forudsætter at der er et stort udsnid af undermålstorsk i fangsterne, som påvirker torskebestanden**
  - 3. Er en unødvendig offentlig (og siden privat) udgift og bidrager til de øvrige risikofaktorer, som presser fiskernes hverdag,**
  - 4. Øger den daglige stresspåvirkning og fører til et dårligt arbejdsmiljø.**

Før 2007 – TAC – race-to-the-bottom -

2007..... – ITQ/FKA – ændrer incitamentsstrukturen i fiskeriet

2012 – Kun bifangstkvoter på torsk i Kattegat

2013 – Landingskvoter erstattes af fangstkvoter – og discardforbud

2019 – Rådsmøde, beslutning om kameraovervågning

2020 – Kameraer installeres i de første 12 fartøjer, jomfruhummer, Kattegat

2021 – Monitorering gennemføres

2023 – Forventet afsluttende monitorering af kameraprojektet

Race-to-the-bottom refererer til øget konkurrence mellem virksomheder, hvor produkt-kvalitet og rationelle økonomiske beslutninger bliver ofret til fordel for konkurrencefordele og/eller lavere produktionsomkostninger.

Hvad medførte den danske forvaltning af TAC før 2007:

### Race-to-the-bottom

- Highgrading
- Grå / sorte fisk
- Fiflen med vægt i kasserne
- Arts-blindhed

Generelt var denne adfærd skadelig, både for fiskebestande og fiskeriet på langt sigt og for samfundet som helhed, men forholdene er ændret siden årtusindskiftet.

På **reguleringsiden** indførtes derfor ITQ/FKA, som ændrer fiskernes incitamentsstruktur, og siden også discard-forbud.

For at **kontrollere** indførtes meldepligt og last haul (grå/sorte fisk, arts-kontrol, vægt), kontrol om bord og landingspligt (highgrading, discard), og senest kameraovervågning (discard, highgrading)

Historisk har problemerne med race-to-the-bottom eksisteret. Spørgsmålet er om de nye kontrolforanstaltninger kan godtgøres i lyset af de ændringer, der er gennemført i de bagvedliggende reguleringer og ikke mindst de holdningsændringer der er sket i fiskeriet. Ingen er i tvivl om, at bestandene skal beskyttes!

Takes:

Da bifangstknoten ikke opfiskes, er discard næppe udtryk for highgrading af torsk i jomfruhummerfiskeriet i Kattegat

Da det økonomiske bidrag fra torskefangsterne udgør under 0,5% af omsætningen, er der intet økonomisk incitament for highgrading og overfiskeri på torskeknoten

Da værdien af ITQ/FKA er afhængigt af bestandsudviklingen, er der et incitament for fiskerne til at bevare torskebestanden

# Tak til alle jer, der har deltaget i undersøgelsen

Kommunikation:  
Eva Roth, er@sam.sdu.dk

